

ПРОГРАМА
розвитку кафедри вірусології
ННЦ «Інститут біології та медицини»
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Загальні положення

Вірусологія – наука з глибоким корінням і глобальною перспективою розвитку, оскільки має важливе значення для вирішення пріоритетних проблем сучасності: здоров'я населення, продовольчої, енергозбереження, екологічної, використання ресурсів Світового океану тощо. Фундаментальні дослідження в вірусології важливі для клінічної медицини з точки зору розуміння етіології і патогенезу, підвищення ефективності діагностики, профілактики та лікування інфекційних захворювань. Сучасна вірусологія наразі засвоює ті інструменти і методи, котрі дозволять людині у найближчому майбутньому здійснити біотехнологічну революцію. Теоретичні і практичні знання сучасної вірусології надають унікальну можливість моделювати і вивчати на різних рівнях організації (молекулярному, субклітинному, клітинному, органному та популяції макроорганізмів) загальні біологічні процеси, пов'язані, зокрема, з відповіддю клітини та організму на вірусну інфекцію. Серологічні методи дослідження є основою для створення та аналізу високочутливих та високоспецифічних субстанцій, необхідних для розвитку сучасної біотехнології. Вивчення вірусології займає чільне місце у підготовці висококваліфікованих фахівців для роботи у різних галузях біології та медицини.

Кафедра вірусології – одна з одинадцяти кафедр, котрі забезпечують навчально-виховний процес у ННЦ «Інститут біології та медицини». Створена у 1962 році і є першою кафедрою «Вірусології» на теренах Радянського союзу.

Програма розвитку кафедри вірусології складена відповідно до Національної доктрини розвитку освіти України у XXI столітті; законів України "Про освіту", Статуту Університету та Державної комплексної програми розвитку Київського національного університету імені Тараса Шевченка на 2014–2020 рр.

Основні напрями роботи кафедри

Згідно з Положенням про кафедру Київського національного університету імені Тараса Шевченка від 04.06.2007 р., кафедра вірусології здійснює діяльність за наступними напрямками: навчально-методична робота, науково-дослідна діяльність, підготовка професорсько-викладацького складу, виховна робота зі студентами, а також розвиток міжнародних та міжвузівських освітніх та наукових зв'язків.

1. Навчально-методична робота

Навчально-методична робота кафедри вірусології у найближчий період підпорядковуватиметься новим нормативним документам, зокрема «Закон України про освіту» № 2145-VIII від 5 вересня 2017 року. Основний освітній пріоритет кафедри зміщується в бік студент-орієнтованого навчання: ми прагнемо, щоб наші випускники були достатньо компетентними для успішного працевлаштування за фахом. З цією метою планується:

- підготовка окремих лекцій, нормативних і спеціальних курсів англійською мовою зі спеціалізації «Вірусологія» в рамках освітньої програми «Біологія»;
- застосування кейс-методу в навчанні - удосконалення методологічних підходів до оцінювання знань зі збільшенням частки розрахункових і ситуаційних задач;
- проведення спеціалізованих семінарських занять зі студентами для опрацювання методів роботи з міжнародними інформаційними базами даних;
- розробка нових та удосконалення існуючих лабораторних практикумів із включенням елементів моделювання патологічних процесів з метою підвищення рівня практичної підготовки студентів магістрів;
- розробка науково-методичних підходів для позааудиторного та дистанційного навчання студентів;
- інтеграція елементів освітніх програм спеціалізації «Вірусологія» у міжфакультетські (міжкафедральні) освітні програми для лібералізації освітнього вибору студента;
- продовження започаткованої раніше програми обміну студентів в рамках академічної мобільності;
- вивчення та використання досвіду навчально-методичної роботи провідних світових університетів.

Другий пріоритет навчально-методичної роботи кафедри пов'язаний з відкриттям в ННЦ «Інститут біології та медицини» медичного освітнього напрямку.

З цією метою планується:

- доповнення науково-методичної літератури з вірусології розділами прикладної (медичної) спрямованості для використання у навчальному процесі підготовки студентів медичного напрямку ННЦ «Інститут біології та медицини» українською та англійською мовами;
- у контексті розвитку медичного напрямку запровадження нових та вдосконалення існуючих спеціальних курсів (персоналізована медицина - застосування вірусів в лікуванні онкопатологій, фагів для діагностики і лікування бактеріальних захворювань людини і тварин, підбір специфічних антивірусних препаратів тощо

- укладання та публікація збірника протоколів постановки діагнозу вірусологічних захворювань для медиків (українською та англійською мовами);
- розробка практичних занять з елементами експрес-діагностики вірусних інфекцій;
- продовження та розширення співпраці з державними та приватними організаціями для проходження навчальних та виробничих практик, виконання курсових та випускних кваліфікаційних робіт студентами на базі цих установ.

2. Наукова робота та міжнародні зв'язки

Наукова робота викладачів кафедри буде виконуватись у рамках Закону України № 5460-VI від 16.10.2012 «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки», у якому зазначено: «Визначити пріоритетними напрямками розвитку науки і техніки на період до 2020 року фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, потенціалу України». З цією метою планується:

- брати участь у конкурсах науково-дослідних проектів і грантів МОН України, НАН України, інших установ державної та приватної форм власності;
- брати участь у конкурсах міжнародних проектів з метою проведення спільних наукових досліджень у галузі вірусології та педагогіки з провідними науковими та навчальними установами світу;
- розробляти та впроваджувати нові напрямки наукової діяльності з урахуванням сучасних тенденцій вірусології, необхідності прикладного характеру досліджень та їх інтеграції у освітній процес;
- підвищувати публікаційну активність співробітників кафедри з орієнтацією на високорейтингові вітчизняні та зарубіжні фахові періодичні видання для підвищення індексу цитування друкованих праць;
- залучати співробітників, студентів, аспірантів та докторантів кафедри до участі у міжнародних фахових наукових конференціях та школах;
- розширення міжнародної участі в організованій кафедрою Міжнародній науковій конференції «Біоресурси та віруси» із залученням провідних фахівців у галузі вірусології рослин, вірусології людини та тварин, фундаментальної та прикладної

вірусології, біоінформатики у вірусології, організація тематичних теоретичних і методологічних круглих столів і курсів лекцій для фахівців у галузі медицини в рамках конференції;

- розширення членства студентів та аспірантів кафедри у Товаристві мікробіологів України ім. С.М.Вернадського для долучення до освітянських заходів, організованих цими товариством;
- розширення співпраці з науковими установами НАНУ, МОЗ та Академії аграрних наук України, а також науковими профільними центрами світу;
- підвищення ефективності підготовки аспірантів кафедри вірусології;
- впровадження результатів наукової роботи співробітників та аспірантів кафедри в учбовий процес у формі окремих лекцій, семінарських та лабораторних занять, занять вірусологічного гуртка, який працює на кафедрі.

3. Робота зі студентами та учнівською молоддю

На кафедрі упродовж багатьох років організуються заходи з популяризації вірусології, а також виконується профорієнтаційна робота серед учнівської молоді. У найближчий період планується:

- урізноманітнити засоби профорієнтаційної роботи в рамках зазначених вище заходів;
- проводити оновлення інформації на сайті кафедри вірусології та сайті *virology.com.ua*;
- розширити участь викладачів кафедри, аспірантів та студентів в організації та проведенні студентських олімпіад, наукових шкіл, наукових семінарів, конкурсів наукових робіт в ННЦ «Інститут біології» та за його межами;
- залучити до проведення засідань вірусологічного гуртка випускників кафедри вірусології які працюють і навчаються в провідних наукових установах світу.

4. Підготовка професорсько-викладацького складу

Станом на травень 2018 р. на кафедрі вірусології працює 8 викладачів, з них: 1 д.б.н., професор, 7 кандидатів біологічних наук, доцентів.

Упродовж останніх чотирьох років кафедра мала середнє загальне навантаження 4196 год на денному відділенні та 302 – на заочному відділенні

із середнім аудиторним навантаженням на викладача 439 год.

Середній вік викладачів кафедри – 48 років. З метою підвищення рівня підготовки професорсько-викладацького складу планується:

- регулярне підвищення кваліфікації викладацького складу на стажуваннях у закладах освіти та організаціях НАНУ, НАМНУ, МОЗ;
- поповнення штату кафедри доктором наук з числа штатних співробітників після захисту докторської дисертації;

5. Основні умови успішного здійснення програми

Успішне здійснення програми розвитку кафедри вірусології можливе за наступних умов:

- послідовного ефективного виконання зазначених у ній положень співробітниками кафедри;
- забезпечення методичної та організаційної підтримки ініціатив кафедри керівництвом ННЦ «Інститут біології та медицини» та університету;
- наявності фінансування з боку держави та за рахунок недержавних джерел.

План розвитку кафедри вірусології ННЦ «Інститут біології та медицини» Київського національного університету імені Тараса Шевченка підготувала виконувач обов'язків завідувача кафедри, доктор біологічних наук, професор Будзанівська Ірина Геннадіївна.

Обговорено та прийнято за основу рішенням кафедри (витяг із протоколу засідання кафедри № 11 від 16 травня 2018 року).

В.о. завідувача кафедри вірусології
д.б.н., проф.

І.Г. Будзанівська

Директор
ННЦ «Інститут біології та медицини»
д.б.н., проф.

Л.І. Остапченко